

Estonia

Estonia znajduje się w północno-wschodniej Europie i jest najdalej położoną z państw bałtyckich. Graniczy z Rosją i Łotwą, a przez morze także ze Szwecją i Finlandią. Powierzchnia kraju zajmuje 45.000 km². Stolicą Estonii jest Tallin, miasto portowe na brzegu Zatoki Fińskiej. Inne ważne miasta to Tartu, Pärnu oraz Narva. Państwo jest członkiem Unii Europejskiej, WTO oraz NATO.

Ludność Estonii należy do najmniej licznych na świecie - 1,37 milionem mieszkańców. Język estoński, podobnie jak fiński czy węgierski, należy do rodziny ugrofińskiej i jest zapisywany alfabetem łacińskim. Najstarsze zapisy języka estońskiego pochodzą z XIII wieku.

Wzrost gospodarczy Estonii w 2004 roku był nawet wyższy niż w Polsce, co przy stosunkowo niskiej inflacji i bezrobociu stanowi o sukcesie transformacji systemowej. Obowiązującą walutą jest korona estońska. Kursy walut ustalane są w stosunku do euro, którego wartość średnia w koronach wynosi zawsze 15.64.

Estonia jest krajem nowoczesnych technologii. Znaczna część, 52% ludności ma możliwość korzystania z zasobów Internetu, a aż 89% korzysta z telefonów komórkowych (najwyższy wskaźnik w przeliczeniu na osobę na świecie!). Cała powierzchnia państwa jest objęta zasięgiem bezprzewodowego Internetu, a w wielu miejscach dostęp do niego jest bezpłatny.

Tartu - miasto dobrych myśli

Wprowadzenie

Tartu leży w południowo-wschodniej Estonii, nad rzeką Emajõgi. Nazywane jest Miastem Dobrych Myśli oraz Miastem Uniwersyteckim. Nazwa Tartu pochodzi od estońskiego słowa *tarvas* (pol. tur), oznaczającego wymarłego ssaka, przodka bydła domowego. Pierwsze zapiski o grodzie pochodzą z roku 1030, a jako miasto zostaje wspomniane w roku 1262. Dawniej będące znaczącym członkiem ligi hanzeatyckiej, znajdującym się na szlaku handlowym na Wschód, w późniejszym okresie stało się kolebką oświecenia i miejscem odrodzenia narodowości estońskiej. Po dziś dzień, pomimo wyniszczających pożarów oraz wojen, Tartu zachowało swój wyjątkowy charakter oraz wiele pamiątek z minionych wieków. Jest najważniejszym ośrodkiem edukacyjnym, kulturalnym i przemysłowym w południowej Estonii. Liczba mieszkańców wynosi 100.000.

Historia miasta

V wiek

Dzięki wykopaliskom archeologicznym znamy pewne fakty z przeszłości Tartu. Około V wieku na miejscu dzisiejszego miasta, wzniesiona została twierdza Tarbatu, która pełniła rolę ośrodka handlu. Wcześniej, przez wieki teren ten był zamieszkały przez rybaków i myśliwych.

XI – XII wiek

Książę kijowski, Jarosław Mądry przeprowadził atak, w wyniku którego Tarbatu zostało zniszczone (1030). W tym samym miejscu powstał gród ruski Jurjev, ale po 31 latach Estończykom udało się wypędzić najeźdźców.

XIII - XV wiek

Tartu zostało podbite przez krzyżowców (1224). Następuje okres dominacji niemieckiej. Miasto, zwane wówczas Dorpat, przeżywa okres rozwoju handlu, a pod koniec XIII wieku staje się członkiem ligi hanzeatyckiej. Korzystne położenie Tartu na szlakach handlowych spowodowało znaczny wzrost jego znaczenia na arenie międzynarodowej w XIV wieku.

XVI – XVII wiek

W rezultacie wojen Tartu zostało podbite przez Iwana Groźnego, cara Rosji (1554), a w późniejszym okresie włączone do państwa polskiego (1582). Polskiemu królowi, Stefanowi Batoremu miasto zawdzięcza swoją białą czerwoną flagę. Następnie Tartu dostało się w ręce (1625) króla Szwecji Gustawa II Adolfa, który założył tu Uniwersytet Tartuski(1632).

XVIII-XIX wiek

Z początkiem XVIII wieku Tartu zostało wysiedlone i zniszczone przez Rosjan (1708), którzy po wyparciu Szwedów objęli na ponad dwa wieki władanie nad ziemiami dzisiejszej Estonii. Z początkiem XIX wieku otwarto na nowo Uniwersytet Tartuski, który stał się kolebką odrodzenia narodowości Estońskiej.

XX wiek

Tartu odegrało znaczną rolę w wojnie o niepodległość (1918 – 1920). Tu zostało podpisany traktat pokojowy pomiędzy Rosją i Estonią. W czasie II wojny światowej miasto zostało w znacznej mierze zniszczone. Tartu straciło między innymi kamienny most z XVIII wieku, podarunek carycy Katarzyny II. Szczęśliwie niektóre zabytki zostały uratowane, jak np. odbudowany kościół Św. Jana. Z końcem XX wieku miasto weszło w okres odnowy i rozwoju, i na nowo stało się centrum kulturalnym i edukacyjnym.

Zaczęło się w Tartu...

Tartu od dawna wiodło prym na polu oświaty i krzewienia tożsamości estońskiej. Tu powstała pierwsza drukarnia (1631). Tu powstała pierwsza i najsłynniejsza wyższa uczelnia Estonii - Uniwersytet Tartuski (1632). Instytucja ta miała ogromny wpływ na charakter miasta w kolejnych wiekach.

Właśnie w Tartu odrodziła się narodowość estońska. J. W. Jannsen zaczął wydawać pierwszą gazetę w języku narodowym Eesti Postimees (1864). W kolejnym roku utworzył słynne w całej Estonii towarzystwo śpiewu i gry „Vanemuine” (1865), które to zorganizowało w mieście, pierwszy w Estonii festiwal pieśni, który stał się inspiracją dla wielu podobnych imprez w przyszłości.

W krótkim czasie po utworzeniu „Vanemuine” Lydia Jannsen przyczyniła się do utworzenia w Tartu teatru narodowego (1870). W tym samym roku powstało tu także Towarzystwo Studentów Estońskich (EÕS), którego barwy widnieją na fladze estońskiej. Również w Tartu powstało Towarzystwo Pisarzy Estońskich, które postawiło sobie za cel propagowanie język estoński oraz zbieranie wyrobów sztuki ludowej.

Wydarzenia

Dni Hanzeatyckie

W Tartu, dawnymi czasy mieście hanzeatyckim, rok w rok organizuje się festiwal zwany Dniami Hanzeatyckimi. Wówczas to, na kilka dni w mieście nastaje epoka średniowiecza. Na ulicach można spotkać kupców, grajków i mieszczan w starodawnych strojach, a także kupić wiele interesujących przedmiotów, a zabawy i występy artystów trwają do późnej nocy.

Maratony

Czterokrotnie w ciągu roku Tartu staje się gospodarzem widowiskowych zawodów, przyciągających rzesze sportowców z całego świata. Obywają się one w dyscyplinach: maraton, kolarstwo, kolarstwo górskie, oraz narciarstwo biegowe. Każdy może uczestniczyć, nawet dzieci, dla których przygotowane są odpowiednio mniej wymagające trasy.

Dni Studenckie

Dwukrotnie w roku, wiosną i jesienią, studenci organizują Dni Studenckie, aby zaznaczyć swoją obecność w Tartu oraz żeby bawić się z przyjaciółmi i kolegami z uczelni. Dzieje się wiele, poczynając od porannej pobudki z gimnastyką, poprzez festiwal filmowy, koncerty, konkurs na najlepszy zespół muzyczny oraz liczne inne imprezy. Miasto znajduje się w rękach studentów przez okrągły tydzień.

Festiwale Pieśni

Tradycja organizowania festiwali pieśni jest wciąż żywa w Tartu i wiele takich wydarzeń ma miejsce w ciągu roku. Na obrzeżu Parku Tähtvere znajduje się amfiteatr z muszlą koncertową, gdzie można usłyszeć i zobaczyć wiele zapierających dech w piersiach występów śpiewaków i chórów.

Nauka w Tartu

Uniwersytet Tartuski

Uniwersytet Tartuski został założony w 1632 roku przez Gustawa II Adolfa i jest jednym z najstarszych w Europie Wschodniej. Z powodu wojny północnej zawiesił swoją działalność aż do 1802 roku, kiedy car rosyjski Aleksander I podjął decyzję o otwarciu uczelni na nowo. Kampus, który można podziwiać obecnie powstał w znacznej mierze właśnie w tamtych czasach. Uniwersytet chętnie przyjmuje także studentów z zagranicy zarówno na studia dyplomowe, jak i w ramach programów wymiany studentów.

Organizacja AHHAA

Celem AHHAA jest propagowanie nauki w społeczeństwie. Ta organizacja z Tartu przygotowuje każdego lata wystawy i prezentacje dla zainteresowanych grup przy użyciu ciekawych, interaktywnych metod.

Badanie genów

Klinika Ginekologiczna Uniwersytetu Tartuskiego we współpracy z Katedrą Biotechnologii Uniwersytetu dzięki poparciu Estońskiej Fundacji Genomu rozpoczęła dwa projekty badania genów.

Dzielnice

Supilinn

Supilinn powstało w XIX wieku w wyniku rozrastania się miasta na północ. Gleba w dzielnicy nadawała się idealnie pod uprawę warzyw, co znalazło odzwierciedlenie w nazwach ulic: Herne, Kartuli, Oa, Meloni (odpowiednio: Grochowa, Ziemiaczana, Fasolowa, Melonowa). W odniesieniu do tego faktu właśnie dzielnica została nazwana Supilinn, co pochodzi od słowa zupa (est. supp), której malownicze domy, zachowane po dziś dzień, obrazują wygląd miasta z blisko dwóch wieków temu.

Karlova

Z końcem XIX wieku miejsce letnisk oraz pastwisk na południe od miasta zaczęły zajmować domy mieszkalne. W efekcie powstała dzielnica Karlova. Wąskie aleje i setki drewnianych domów z początku XX wieku stanowią o wyjątkowości tego zakątka miasta. W jego centrum znajduje się dwór Karlova, swego czasu będący ośrodkiem społeczności rosyjskiej w Tartu.

Vanalinn

Vanalinn znaczy po polsku „Starówka”, albo „Stare Miasto”. Znajdujące się tu zabudowania pochodzą z różnych okresów, najstarsze z XVIII wieku. W architekturze dominuje styl klasyczny, którego znamienitym przykładem jest budynek uniwersytetu. Odrestaurowane domy, interesujące muzea oraz wyjątkowe kawiarnie czynią miasto bardziej atrakcyjnym dla turystów.

Kawiarnie i restauracje

Niewątpliwym atutem Tartu są różnorodne kawiarnie i restauracje, które odznaczają się wyjątkową atmosferą i odmiennym wystrojem wnętrza. Proponują one między innymi kuchnie: estońską, rosyjską, orientálną, francuską i włoską. Każdy lokal posiada duży wybór dań i deserów.

Zakwaterowanie

Każdy znajdzie odpowiedni nocleg dla siebie. Ceny schronisk młodzieżowych są nieco wyższe niż w Polsce, ale za to oferują zazwyczaj odpowiednio wyższy standard pokoi. Dla całej rodziny najlepszym wyjściem mogą być pokoje gościnne. W przystępnej cenie zapewniają one komfort i niezależność – własną kuchnię (lub aneks kuchenny) i łazienkę. Luksusowe hotele, za wyższą cenę proponują wyjątkowe i oryginalne wnętrza z widokami na najbardziej urokliwe zakątki miasta.

Inne informacje

Duch Tartu

Każdy, kto odwiedzi miasto dobrych myśli może usłyszeć o Duchu Tartu. Wielu uważa, że jest to jedynie legenda. Inni wierzą, że jego istnienie przejawia się w atmosferze miasta, a jego obecność można poczuć, spacerując po parku na wzgórzu katedralnym, czy obserwując beztroskich studentów. Każdy, kto poczuje fascynację Tartu, może właśnie znalazł się pod jego wpływem.

Tartumaa – powiat Tartu

Rzeka Emajõgi

Rzeka Emajõgi, przepływająca przez Tartu, ma swój początek w jeziorze Võrtsjärv a ujście w Pejpus. Jej dorzecze jest dość rozległe i tworzy bagniska na znacznym obszarze. W dawniejszych czasach Emajõgi odgrywała nieocenioną rolę w handlu, który odbywał się na unikalnych, ozaglowanych hanzeatyckich barkach.

Można było je podziwiać jeszcze kilkadziesiąt lat temu. Teraz zaginęły bez śladu, ale istnieje towarzystwo, które podejmuje próby ich rekonstrukcji.

Jezioro Pejpus

Rzeka Emajõgi uchodzi do największego jeziora w Estonii, a piątego w Europie. Pejpus ma 50 km szerokości i aż 150 km długości. Część wybrzeża zamieszкана jest przez społeczność starobrzędowców, których wioski różnią się od estońskich tym, że są położone wzdłuż jednej ulicy. U ujścia Emajõgi znajduje się rezerwat Emajõe Suursoo.

Emajõe Suursoo zajmuje obszar 200 km², z czego w bardziej obfitych w deszcz latach nawet 90% może znaleźć się pod powierzchnią wody. Teren jest pod ochroną jako rezerwat krajobrazowy. Z powodu podmokłego gruntu brak tam solidnych dróg, a niektóre zakątki są na stałe odcięte od świata. Informacja dla odwiedzających znajduje się na miejscu byłej tawerny Kantsi.

Jezioro Võrtsjärv

Drugie, co do wielkości jezioro w Estonii - Võrtsjärv swój obecny kształt przybrało w czasie zlodowacenia. Jego wody są wykorzystywane do uprawy roli i hodowli bydła. Jedynym odpływem jeziora jest rzeka Emajõgi. Na północny wschód od jeziora rozciąga się rezerwat przyrody Alam-Pedja.

Alam-Pedja

Alam-Pedja zajmuje powierzchnię 260 km² i posiada zaledwie 10 mieszkańców. Obszar ten objęto ochroną, aby zabezpieczyć rozlewisko rzeki i okoliczne kompleksy grzęzawisk przed dewastacją. Rezerwat posiada szlaki wędrowne, które pozwalają odkrywać piękno dzikiej przyrody. Ciekawostką jest 55 meandrów o całkowitej długości 51 km oddzielonych od głównego koryta rzeki.

Ilmatsalu – Kärevere szlak obserwacji ptaków

W pobliżu Tartu znajduje się urozmaicony szlak przyrodniczy długości 5,2 km, prowadzący wzdłuż rzeki i stawów przez podmokłe łąki i las. Ci, którzy zdobędą się na rozpoczęcie wędrowki o świcie zostaną wynagrodzeni koncertem ptasiego śpiewu.

Polskie pamiątki

Pochylony Dom

Jedna z najbardziej znanych ciekawostek w Tartu – Pochylony Dom. Przywodzi na myśl Krzywą Wieżę w Pizie. Jedna część budynku została wzniesiona na pozostałościach murów obronnych, druga jednak na niestabilnym podłożu i drewnianych palach. Skutkiem tego dom zaczął się przechylać. Od runięcia uratowali budynek polscy inżynierowie w drugiej połowie XX wieku.

Flaga Tartu

Polakom odwiedzającym Tartu jego flaga przywodzi na myśl flagę polską i słusznie. Została ona nadana miastu wraz z przywilejami przez króla polskiego, Stefana Batorego w 1584 roku. Ówczesnie Inflanty, czyli również południowa część Estonii, stanowiły część Rzeczypospolitej.

Tablica pamiątkowa

Podczas przechadzki w centrum miasta można natknąć się na inny ślad świadczący o więzach pomiędzy Polską a Estonią, tablice pamiątkową ufundowaną przez ambasadę RP w Tallinie. Przypomina ona o wiekowej obecności Polaków w Tartu.

Muzeum Historii Uniwersytetu Tartuskiego

Pragnącym odwiedzić Muzeum Historii Uniwersytetu, które znajdują się na wzgórzu katedralnym, warto wspomnieć, że wnętrza 200 letniego budynku znajdującego się w ruinach katedry, zostały odnowione przez polską firmę renowacyjną. Komnaty, w których odbywają się znamienite uroczystości, odzyskały dzięki niej swój XI wieczny wygląd.

Najbardziej interesujące miejsca dla zwiedzających

Kościół Św. Jana

Kościół Św. Jana pochodzi z XIV wieku i jest jednym z najstarszych zabytków w Tartu. Cechą charakterystyczną świątyni są setki unikalnych rzeźb z terakoty zdobiących elewacje, co stanowi o jego wyjątkowości w skali Europy.

W przeszłości było ich prawdopodobnie około dwóch tysięcy, z czego zachowała się

tylko połowa. Kościół został zniszczony podczas II wojny światowej. W ciągu ubiegłych lat został odrestaurowany, a jego konsekracja miała miejsce w 2005 roku.

Wzgórze Katedralne

Wzgórze Katedralne jest miejscem nierozdzielnie związanym z historią miasta. To właśnie tu znajdowała się starodawna twierdza Tarbatu. Wieki później w tym miejscu stanęła katedra oraz zamek biskupi. W jeszcze późniejszych czasach ziemię przejął uniwersytet i przekształcił w park. Dziś popularne miejsce spacerów, gdzie można podziwiać ruiny katedry, kamień ofiarny pradawnych Estończyków, pomniki znanych ludzi, a także inne ciekawostki.

Plac Ratuszowy

Plac Ratuszowy był swojego czasu miejscem handlu, teraz stanowi przede wszystkim atrakcję turystyczną. Architektura jego zabudowy jest bardzo ciekawa. Należy wspomnieć o pięknym budynku ratusza Tartu z końca XVIII wieku oraz Pochyłym Domu, w którym znajduje się muzeum sztuki. Na placu stoi jeden z symboli Tartu,

fontanna całujących się studentów. Obecnie odbywają się tu wydarzenia kulturalne i sportowe.

Muzea

W Tartu znajduje się wiele muzeów z interesującymi zbiorami. Między innymi na uwagę zasługują Muzeum Narodowe oraz Muzeum Mieszkańca. Obydwa ilustrują życie w dawnych czasach i prezentują wiele ciekawych eksponatów. Godne polecenia jest też Muzeum Zabawek. Jego olbrzymia kolekcja z ubiegłych 150 lat budzi fascynację zarówno dzieci, jak i dorosłych. Wiele zabawek jest przeznaczona dla dzieci do zabawy. W zależności od zainteresowań warto jest także odwiedzić Gildie Antoniuse'a, Muzeum Miasta Tartu oraz Muzeum Awiacji.

Ogród botaniczny

Ogród botaniczny Uniwersytetu Tartuskiego został założony w 1803 roku i jest jednym z najstarszych w tym rejonie Europy. Można tu podziwiać najróżniejsze gatunki roślin, między innymi aż 230 rodzajów róż. Spacer po ogrodzie jest bezpłatny. Spragnieni bardziej egzotycznych widoków mogą odwiedzić palmiarnię.

